

2.1. Història. 1985-2008

La Història sempre ha estat una de les preocupacions més destacades del CEIC Alfons el Vell, sobretot al començament de l'existència de la institució, fins al punt que alguna vegada aquest interès ha arribat fins i tot a parèixer excessiu si el comparem amb altres àrees, tenint en compte que invariablement els treballs han excedit els recursos disponibles. Però sempre ens ha paregut que era així com havíem d'actuar, ja que precisament un dels impulsos més notoris que animaren durant la Transició, i no és casualitat que fóra llavors, la proliferació dels Centres d'Estudis Locals fou la desitjada necessitat de recuperar els signes d'identitat col·lectiva.

El repte ha estat assumit, també ací, des del voluntarisme més entusiasta (que no sempre és fàcil mantenir incòlume durant molt de temps seguit) i, en aquest punt específic, amb la preocupació constant per no reduir el nostre camp d'atenció als estrets límits del terme municipal i procurant fer realitat el nostre ferm convenciment que "història local" no és sinònim d'"història pobletana", ja que el rigor metodològic o la capacitat d'anàlisi no estan en relació directa amb l'extensió del territori observat.

El resultat de la nostra gestió queda ressenyat en el conjunt de projectes realitzats i les activitats que ressenyem a continuació. En la mesura de les nostres possibilitats, materials i humanes, hem procurat omplir alguns dels molts buits que posaven fites en la nostra memòria col·lectiva i no hi ha dubte que avui coneixem molt millor el passat comarcal en

el seu conjunt. Limitant-nos a la producció pròpia, creiem haver contribuït dignament a projectar una mica de llum sobre l'obscuritat de l'època medieval, començant per la biografia del personatge que dona nom a la nostra institució i seguint amb els conflictes de l'aigua, la reconstrucció del complicat trencaclosques jurisdiccional que es dibuixava sobre el paisatge de l'Horta de Gandia preborgiana o el coneixement d'una de les institucions municipals més antigues, com el vell hospital de Sant Marc; deixant com a capítol a part en aquest balanç de gestió tot allò relatiu als clàssics del Segle d'Or i el seu temps, i als Borja, els nostres declarats *valencians universals*. En l'extrem oposat de l'arc cronològic, l'edat contemporània l'abracem puntualment des dels mateixos orígens (amb l'impacte de la revolució liberal en la comunitat monàstica de Sant Jeroni de Cotalba) fins a la II República a Gandia, passant pel sindicalisme catòlic a la Safor i sense oblidar les falles com a fenomen sociocultural.

Així mateix, coneixem molt millor alguns dels nostres personatges històrics més rellevants. No sols els clàssics (literats i ducs), sinó també el popular *beatet* Andrés Hibernón i destacats representants de la burgesia local i decimonònica, com els Trènor i els Vallier o Vicente Alcalà de Olmo, militar i emprenedor home de negocis. En definitiva, podem sentir-nos moderadament satisfets de la tasca realitzada fins ara en aquest camp, tot i que encara resten molts espais inexplorats.

2.1. Història. 1985-2008

Cronologia d'actes

1986

2 de juny de 1986. Presentació del *Cançoner de Gandia. Segle XVI*, coedició del Centre, a càrrec del Cor de Cambra del Conservatori de València. Universitat de València-Estudi General.

1987

18 de desembre de 1987. Presentació de l'edició pròpia *El sindicalisme catòlic a la Safor*, de Samuel Garrido. Casa de Cultura. Bellreguard.

1988

1 d'octubre de 1988. Presentació de l'edició pròpia *Sant Jeroni de Cotalba: desintegració feudal i vida monàstica (s. XVIII-XIX)*, de Jesús E. Alonso. Participen: Josep Camarena, Marc Baldó i Néstor Novell. Concert, duo de guitarra, amb Andreu Martí i Josep Navarro. Sala Capitular del Convent de Sant Jeroni. Alfauir.

1991

10 de juliol de 1991. Presentació del llibre *Terra de feudals*, de Ferran Garcia-Oliver. A càrrec de Néstor Novell. Universitat d'Estiu de Gandia.

1993

14 de desembre de 1993. Acte d'homenatge a Josep Camarena. Saló de Corones del Palau dels Borja. Gandia.

1996

24 de maig de 1996. Presentació de l'edició pròpia *Miscel·lània F. G. Perles Martí*, a càrrec de Gabriel Garcia Frasquet. Foment d'AIC. Gandia.

Cicle de conferències:

50 Aniversari de la mort de Falla.

30 de maig de 1996. "L'òpera verista italiana i la seua repercussió en la música escènica valenciana", per Ramón Almazán.

31 de maig de 1996. "Manuel de Falla, una nova imatge", per Antonio Gallego.

1 de juny de 1996. "La sarsuela en l'Europa del segle XX: producció dramàtica en Manuel de Falla",

per Francisco Bueno. Concert de guitarra, a càrrec de José Luis Ruiz del Puerto. Sala Tirant del Centre Cultural. Gandia.

25 de juny de 1996. Presentació del llibre *L'alçament militar de juliol de 1936 a València*, d'Eladi Mainar. Intervenien Agustí Pascual i Albert Girona. Universitat Popular de Gandia.

23 de desembre de 1996. Presentació de l'edició pròpia *Un negoci de famílies: els Trènor i els Vallier a la Safor del s. XIX*, d'Anacleto Pons i Just Serna. CEP. Gandia.

17 d'octubre de 1997. Presentació del llibre *Miscel·lània Josep Camarena*, a càrrec d'Ignasi Mora i Rafael Garcia Mahiques. Coeditat pel CEIC Alfons el Vell i l'Ajuntament de Llocnou de Sant Jeroni. Església parroquial de Llocnou de Sant Jeroni.

30 de gener de 1998. Presentació de l'edició pròpia *Els conflictes de l'aigua a la Safor medieval*, de Jaume Castillo. A càrrec de Ferran Garcia-Oliver i Enric Guinot. Centre Cultural. Gandia.

27 de març de 1998. Presentació del llibre *Història de la Safor*, de Jesús E. Alonso. A càrrec de Jesús Millán. Coedició del CEIC Alfons el Vell i editorial La Xara. Seu de la Mancomunitat de Municipis de la Safor. Gandia.

27 a 30 d'octubre de 1998. *Simposi Internacional sobre el Císter. Vallidigna (1298-1998)*. Fundació Ausiàs March amb la col·laboració del CEIC Alfons el Vell. València-Gandia.

1999

18 de juny de 1999. Presentació de l'edició pròpia *De la Safor a la Cuba colonial. Vicent Alcalà de Olmo, un militar emprenedor*, de Jesús E. Alonso. A càrrec de Josep Mª Fradera. Restaurant Renaissance. Benirredrà.

10 de desembre de 1999. Presentació del llibre *Els fundadors del Regne de València*, d'Enric Guinot. A càrrec de Ferran Garcia-Oliver. Sala Tirant del Centre Cultural. Gandia.

18 de desembre de 1999. Presentació de l'edició pròpia *Alfons el Vell, duc reial de Gandia*, de Jaume Castillo. A càrrec de Ferran Garcia-Oliver. Saló de Corones del Palau dels Borja. Gandia.

2.1. Història. 1985-2008

22 de desembre de 1999. Inauguració de l'exposició pròpia *El Císter a la Mediterrània*. Comissari: Josep Antoni Gisbert. Sala Coll Alas. Gandia.

2000

Presentació del llibre *Alfons el Vell, duc reial de Gandia*. [18.12.99]

4 de febrer de 2000. Presentació del llibre *El castell de Xàtiva*, d'Agustí Ventura. A càrrec de Joan Iborra. Sala Tirant del Centre Cultural. Gandia.

3 de març de 2000. Presentació de la revista *Afers*, núms. 33-34, sobre la "Història de les dones". A càrrec de Isabel Canet, Anna Aguado i Vicent Olmos. Organitzen CEIC Alfons el Vell i l'Ajuntament de Gandia. Sala Tirant del Centre Cultural. Gandia.

5 de maig de 2000. Presentació del llibre *Olles i monjos. La cuina tradicional a la Valldigna*, de Joan Iborra. A càrrec de Gabriel Garcia Frasquet, Jaume Borràs i Josep Gomar. Sala Tirant del Centre Cultural. Gandia.

18 de maig de 2000. Presentació de l'edició pròpia *La II República a Gandia: 1931-1936*, de Lluís Sevilla i Antonio Calzado. A càrrec d'Albert Girona. Sala Tirant del Centre Cultural. Gandia.

2 de desembre de 2000. Presentació de l'edició pròpia *Pedagogia melódica*, de Ferran Garcia-Oliver. Acte realitzat amb la col·laboració dels Dolçainers i tabalers de la la Safor. Casa de Cultura. Gandia.

2001

2 de febrer de 2001. Presentació del llibre *Sumari d'Espanya de Berenguer de Puigpardines*, edició a cura de Joan Iborra. Acte a càrrec de Vicent J. Escartí. Casa de Cultura. Gandia.

3 de març de 2001. Presentació de la coedició del Centre *Les falles fundacionals de Gandia*, de J. J. Coll. Organitza: Junta Local Fallera. Casa de Cultura. Gandia.

Cicle de conferències:

30/31 de maig i 1 de juny de 2001.

Cicle de conferències al voltant de la Guerra Civil:

30 de maig de 2001. "Els últims mesos del conflicte", a càrrec d'Eladi Mainar.

31 de maig de 2001. "Razones por las que se perdió la guerra por la República", a càrrec de Paul Preston.

1 de juny de 2001. "La guerra civil, 60 años después", a càrrec de Gabriel Jackson. Casa de Cultura. Gandia.

24 de juliol de 2001. Presentació del llibre coeditat pel CEIC Alfons el Vell i la Universitat de València: *El Císter, ideals i realitats d'un orde monàstic*, a càrrec de Ferran Garcia-Oliver. Universitat d'Estiu. Casa de Cultura. Gandia.

20 d'octubre de 2001. Presentació de l'edició pròpia *La Memòria del ducat de Gandia i els seus títols annexos. Redactada per Basilio Sebastián Castellanos per al duc d'Osuna (1851-1852)*, de Luis Arciniega. A càrrec d'Amadeo Serra Desfilis. Casa de Cultura. Gandia.

2002

2 de desembre de 2002. Presentació de l'edició pròpia *Pedagogia melódica*, de Ferran Garcia-Oliver. Acte realitzat amb la col·laboració dels Dolçainers i tabalers de la la Safor. Casa de Cultura. Gandia.

14 de maig de 2002. Presentació del llibre *Valencians sota el franquisme*, original d'Antonio Calzado Aldaria i Ricard Camil Torres. A càrrec d'Alberto Gómez Roda. Casa de Cultura. Gandia.

15 de juliol de 2002. *XIX Universitat d'Estiu a Gandia*. Curs: *La por a l'altre*. Coordinador Santiago La Parra (CEIC). Hi intervingueren com a ponents: Santiago

2.1. Història. 1985-2008

Presentació del llibre *Pedagogia melódica*, de Ferran Garcia-Oliver. [2.12.00]

La Parra, Natalia Rivas, José Ignacio Ruiz de Olabuégana i Rafael Xambó. Casa de Cultura. Gandia.

Cicle de conferències:

IV Centenari de la mort del beat Andrés Hibernón (1602-2002).

27 de setembre de 2002. “La descalze franciscana en el arte universal”, a càrrec de Salvador Andrés Ordax.

18 d'octubre de 2002. “Devoció i espiritualitat a la Gandia del beatet”, a càrrec de Francesc Pons Fuster.

25 d'octubre de 2002. “L'impacte social del franciscanisme. Algunes constants de l'espiritualitat franciscana”, a càrrec d'Albert Hauf. Casa de Cultura. Gandia.

2003

22 de febrer de 2003. Presentació del llibre *Les falles de la República a Gandia*, de Josep J. Coll. A càrrec de Gabriel Garcia Frasquet. Coeditat pel CEIC Alfons el Vell, Junta Local Fallera de Gandia i Associació Cultural “Premi Iarani”. Casa de Cultura. Gandia.

11 d'abril de 2003. Presentació de l'edició del Centre *El beat Andrés Hibernón (1534-1602): una vida entre la Contrareforma i el Barroc*, de Francesc Fuster Pe-

Albert Hauf imparteix la conferència: “L'impacte social del franciscanisme. Algunes constants de l'espiritualitat franciscana”. [25.10.02]

llicer. A càrrec de Francesc Pons Fuster. Església del Beat. Gandia.

29 de maig de 2003. Presentació del llibre *La vall de les sis mesquites*, de Ferran Garcia-Oliver, amb les intervencions de Gabriel Garcia i Ximo Vidal. Convent de Sant Roc. Gandia.

Cicle de conferències:

La Transició democràtica.

17 de setembre de 2003. “La Transición democrática española”, per Alfonso Guerra.

7 d'octubre de 2003. “La difícil Transició al País Valencià”, per Francesc de Paula Burguera.

16 d'octubre de 2003. “L'autonomia valenciana”, per Joan Lerma.

23 d'octubre de 2003. “El nacionalismo vasco y la Transición”, per Carlos Garaikoetxea.

29 d'octubre de 2003. “La gran amenaça de la Transició”, per Gabriel Cardona.

2.1. Història. 1985-2008

Conferència de Carlos Garaikoetxea: *El nacionalismo vasco y la Transición*. Casa de Cultura Marqués de González de Quirós. [23.09.03]

31 d'octubre de 2003. “Los sobresaltos de la Transición”, per Eduardo Sotillos. Casa de Cultura. Gandia.

2004

27 de maig de 2004. Presentació de la revista *Alba*, n. 16-17, amb el monogràfic “II República i Guerra Civil a les Comarques Centrals Valencianes”, a càrrec d'Antonio Calzado i Eladi Mainar. Casa de Cultura. Gandia.

28 d'octubre de 2004. Presentació del llibre *El Palacio Ducal de Gandia*, de Federico Cervós i Juan María Solá, editat pel Palau Ducal dels Borja amb la col·laboració del CEIC Alfons el Vell. Saló de Corones del Palau Ducal. Gandia.

2005

3 de novembre a 24 de novembre de 2005. Cicle conferències “Rutes de la Humanitat” (José Miguel Santacreu, Antoni Marimon, Eladi Mainar, Diego Carcedo, Germà Arroyo, Joan del Alcàzar). Organitzen: Edicions la Xara i UIG. Col·laboració del CEIC Alfons el Vell. Saló de Plens de l'Ajuntament de Simat de la Valldigna.

2006

17 de gener de 2006. Presentació en roda de premsa del llibre editat pel Centre *Vespres de mort a Gandia (1500-1550)*, de Francesc Pons Fuster. Intervenien: l'autor i Santiago La Parra.

23 de març de 2006. Presentació a València del grup d'editorials que constitueixen l'associació Textos Medievals Catalans, on s'inclou la col·lecció Alfons el Vell.

19 de maig de 2006. Presentació, a càrrec de Santiago La Parra, de la coedició del Centre amb l'Ajuntament de Palma de Gandia *Entre senyors, frares i bandolers. Notícia de l'antic terme general del castell de Palma en el segle XVII*, de Vicent Mahiques Roig. Ajuntament de Palma de Gandia.

14 de juliol de 2006. Presentació i donació a l'Ajuntament de Gandia del manuscrit de Basilio Sebastián Castellanos *Libro de visita e inspección del Ducado de Gandia y del sitio Ducal de la Alameda*, adquirit pel Centre.

Intervenien: Josep A. Gisbert, Luis Arciniega i Gabriel Garcia Frasquet.

16 al 28 d'octubre de 2006. Col·laboració en les “II Jornades Josep Camarena”, *L'obra i el territori de Camarena, encara*; exposició “Josep Camarena, història i paisatge” i catàleg; i I Premi d'Assaig Històric o Filològic “Josep Camarena”. Actes organitzats pel Col·lectiu Vall de Vernissa.

7 a 30 de novembre de 2006. Col·laboració en el curs: “Les rutes de la Xara: La formació de l'estat contemporani espanyol”, organitzat per l'editorial La Xara i la Universitat Internacional de Gandia. Celebrat al a Monestir de Santa Maria de Valldigna.

16 al 28 d'octubre de 2006. Col·laboració en les “II Jornades Josep Camarena”, *L'obra i el territori de Camarena, encara*; exposició “Josep Camarena, història i paisatge” i catàleg; i I Premi d'Assaig Històric o Filològic “Josep Camarena”. Actes organitzats pel Col·lectiu Vall de Vernissa.

2007

11 de maig de 2007. Presentació, a càrrec de Vicent Estruch i Estruch, del llibre de José López Fernández, *Història de la Vital. Indústries de conserves i derivats a Gandia*, editat pel Centre. Casa de Cultura. Gandia.

21 de setembre de 2007. Presentació del CD *Visitatio Sepulchri de Gandia*, a càrrec del professor José María Vives. Editat pel CEIC Alfons el Vell i l'Ajuntament de Gandia. Saló de Corones del Palau Ducal. Gandia.

2.1. Història. 1985-2008

21 a 23 de novembre de 2007. Col·laboració en el II Simposi Internacional sobre els Borja “Els fills del senyor Papa. Cinquè Centenari de la mort de Cèsar Borja”. Organitzen l’Institut Internacional d’Estudis Borgians i la Fundació Ausiàs March. Conferència de Santiago La Parra: El ducat de Gandia. Palau Ducal. Gandia.

3 de novembre a 24 de novembre de 2005. Cicle conferències “Rutes de la Humanitat” (José Miguel Santacreu, Antoni Marimon, Eladi Mainar, Diego Carcedo, Germà Arroyo, Joan del Alcàzar). Organitzen: Edicions la Xara i UIG. Col·laboració del CEIC Alfons el Vell. Saló de Plens de l’Ajuntament de Simat de la Vall d’Urgell.

21 a 23 de novembre de 2007. Col·laboració en el II Simposi Internacional sobre els Borja “Els fills del senyor Papa. Cinquè Centenari de la mort de Cèsar Borja”. Organitzen l’Institut Internacional d’Estudis Borgians i la Fundació Ausiàs March. Conferència de Santiago La Parra: El ducat de Gandia. Palau Ducal. Gandia.

2008

Setembre de 2008. Cicle de conferències “En els dos-cents anys de la Guerra del Francès”. Lloc: Casa de Cultura Marqués de González de Quirós”. (Amb la col·laboració del diari Las Provincias).

Dia 19. “El 2 de mayo de 1808 ¿comienzo de la guerra contra Napoleón?, a càrrec d’Emilio La Parra (Universitat d’Alacant).

Dia 24. “Guerra i revolució al País Valencià (1808-1814)”, a càrrec de Manuel Ardit (universitat de València).

Dia 26. “Lesperat despertar de la Nació: l’alçament antifrancès i les divisòries polítiques a Espanya (1780-1814)”, a càrrec de Jesús Millán (Universitat de València).

Dia 29. “Visca la Pepa! Guerra i ciutat. 1811 i el final del poder senyorial a les Comarques Centrals”, a càrrec de Jesús Alonso (Arxiu Municipal de Gandia).

11 de novembre al 5 de desembre de 2008. Col·laboració en el cicle de conferències “L’Islam. Entre el pas

sat i la modernitat. Les rutes de la Xara 2008” amb les intervencions d’Anacleto Pons, Nazanin Amirian, Lola Bañón, José F. Cutillas, Abdeslam Benhaddou, Antoni Segura, Montserrat Caminal i Julio Pérez Serrano. Organitzen: Edicions La Xara i Centre Internacional de Gandia de la UV. Lloc: Monestir de Santa Maria de Valldigna.

12 de novembre de 2008. Presentació en roda de premsa del llibre digital, editat pel CEIC Alfons el Vell, El costum en les relacions agràries valencianes. El cas de la Safor, de Francisca Ramón. Hi intervingueren Santiago La Parra i l’autora.

27-28-novembre de 2008. Any Jaume I. Cicle de conferències “El món cultural a l’època de Jaume I” i “Expansió territorial, repoblació i organització del territori al Regne de València”.

Dia 27. Hi participen en la primera jornada Josep Pujol, “El llibre dels feits com a obra literària”; Xavier Barral, Arquitectura i art de conquesta al Mediterrani en temps de Jaume I”; Francesca Español, L’art en època de Jaume I: un instrument àulic?”; Lluís Cifuentes, “La cirurgia i l’esperó de la guerra”; Ramon Pujades, Coneixements geogràfics i cartogràfics a la Mediterrània occidental del segle XIII”; Jordi Bruguera, “Identitat lingüística del llibre dels feits de Jaume I”; i Albert Hauf, “Jaume I i la cultura trobadoresca”.

Dia 28. Enric Guinot, València i Jaume I. El repartiment d’un país i la creació d’un regne; Ferran Garcia-Oliver, “Les transformacions de l’espai”; David Garrido, “La conquesta de Múrcia”; Manuel Ruzafa, “Els musulmans valencians en el moment de la conquesta”; Rafael Narbona, “La configuració del perfil municipalista en la red urbana del regne”; “La colonització del segle XIII: l’origen d’una pagesia escindida”; Josep A. Gisbert, “A la recerca del rostre i les gestes del rei”; i Antoni Furió, “Jaume I i la historiografia valenciana”. Lloc: Casa de Cultura Marqués de González de Quirós.

18 de desembre de 2008. Presentació de l’edició pròpia *Al-Azraq. Visir i senyor d’Alcalà de Gallinera*, de José Lull, a càrrec de Santiago La Parra. Casa de Cultura Marqués de González de Quirós. Gandia.